

0 FITXA TÈCNICA DE LA FONOLLERA

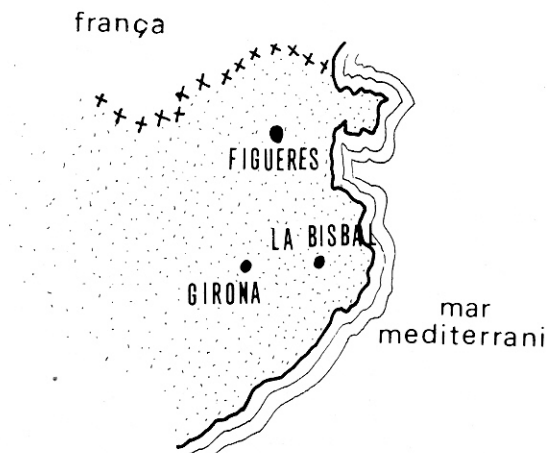
Nom actual: La Fonollera.
Nom local: "La Fonollera".
Sector-Comarca: Montgrí.
(Full 297)
Altitud: 15 a 20 m n/m.
Latitud: 42° 00' 50" N.
Longitud: 3° 11' 20" E.

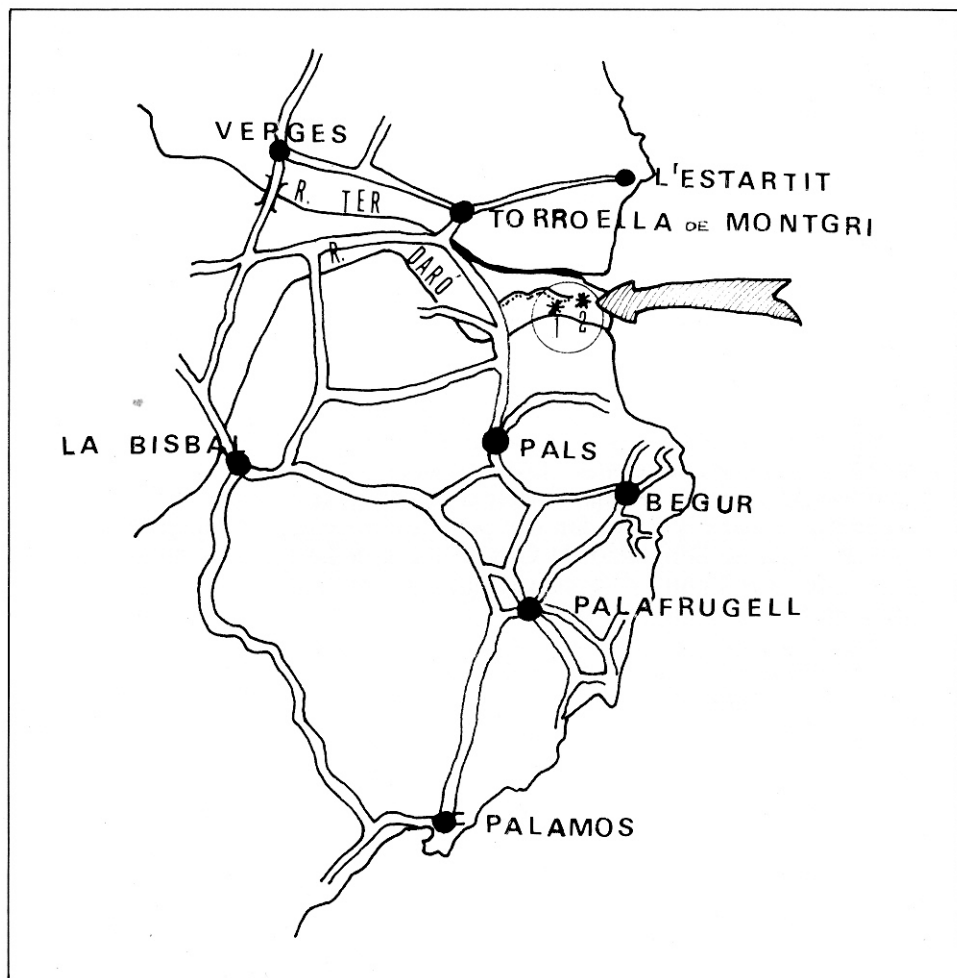
Descripció del lloc

El tossal de la Fonollera està emplaçat al Sud del terme municipal de Torroella de Montgrí, vers el terme municipal de Pals, i a uns 800 m de distància del mar, a 5 Km de la desviació de la carretera de Pals a Torroella de M. i en el camí que porta al Càmping "Delfin Verde". La Fonollera és el promontori situat a uns 100 m a l'Oest de l'entrada del Càmping. Està entre les muntanyes de Begur i el Montgrí, és el lloc més elevat d'aquesta zona baixa i costanera. Forma un penya-segat al cantó est, cara al mar, de 15 a 20 m. d'alçada, i va baixant a poc a poc a l'oest, on es confon amb l'esplanada de Torroella.

La formació del penya-segat es deu al fet que la zona rebia en època remota les fortes onades del mar, on avui s'estén la platja de Pals. D'altres tossals situats més enrera, també presenten un penya-segat a la part est, la qual cosa fa pensar que haurien estat illes en època antiga.

El turó de la Fonollera i els altres tossals del Puig Mascaró, Mas Pinell o Mas Pla, sorgiren a l'Era Terciària i estan formats per un conglomerat de sorrenques i calcàries amb nummulits i sorres, i ciment calcari.

Plànol de situació de la Fonollera-2; Puig Mascaró-1.

Tipus de jaciment

Durant l'Edat del Bronze s'hi estableix un poblat a l'aire lliure, l'ocupació humana del qual fou permanent i progressiva, la seva organització social respon a una petita agrupació de cases (fase I), a un vilatge (fase II), a un establiment comercial (fase III) i a estructures esporàdiques (fase IV).

Treballs arqueològics

Les primeres notícies sobre el poblat de la Fonollera, ens les dona Pella i Forgas, que hi emplaçà la ciutat de Cypsela, l'any 1883.

Més tard, l'any 1966, Esteva, Badia i Recasens realitzaren uns treballs de prospecció, i informaren sobre l'existència d'un poblat a l'aire lliure.

Entre els anys 1970-1974 es realitza una altra sèrie de prospeccions a càrrec del Sr. Oliva i dels membres del CEM, aficionats de Torroella de Montgrí, però la Fonollera no va poder ser mai objecte d'una excavació seriosa.

A partir de l'any 1975 es fan campanyes d'excavació sistemàtica cada any patrocinades per la Diputació de Girona i per la Direcció General de Belles Arts, dirigides pel Centre d'Investigacions Arqueològiques sota la coordinació d'Enriqueta Pons i Brun i d'Assumpció Toledo i amb la col.laboració de molts estudiants de les Universitats de Girona i Barcelona. Les 10 campanyes d'excavació han posat al descobert un poblat a l'aire lliure amb presència de fons d'habitació, focs de cuina i llars (fase II) i un establiment comercial, en l'època romana (Fase III i IV).

Els materials

Entre els materials sobresurten els fragments de ceràmica feta a mà, els segueixen en importància els fragments ossis, de malacologia, lítics i metàl·lics. Aquest últim grup, de bronze i amb escassetat. Tots aquests materials corresponen a diverses èpoques; els més importants a la Fonollera són:

Els que pertanyen a l'època del poblat de l'Edat del Bronze Final II-IIIa. Datació absoluta de RC.14 pel laboratori del Centre Científic de Mònaco: de 3.400±110B.P.

Els que formen part de l'establiment agrícola de l'època Romana Republicana i Imperial, especialment recipients ceràmics, àmfores, claus de ferro, etc.

Els menys nombrosos corresponen a un període tardo-romà o medieval.

Conservació i Inventari

Els fragments trobats en exploracions clandestines són objectes de propietat privada.

Un petit lot és al Museu Municipal de Palafrugell i un altre a les dependències de la Casa Pastors de Torroella de Montgrí, actualment Museu de la Ciutat.

Els materials trobats en les prospeccions del Sr. Oliva i en les excavacions sistemàtiques realitzades pel Servei Tècnic d'Investigacions Arqueològiques de Girona, es conserven en el Museu Arqueològic de Girona (Servei) i estan rentats i numerats amb inventari propi i les inicials LF.

BIBLIOGRAFIA GENERAL

- PELLA y FORGAS, J.: **Historia del Ampurdán**, a Barcelona, 1883, Luis Tarso y Serra, 788 ps. + làms., esp. p. 134.
- SCHULTEN, A.; BOSCH GIMPERA, P.: **Fontes Hispaniae Antiquae, I: Rufus Festus Avienus, Ora Marítima**, 1922.
- ESTEVA CRUAÑAS, L.; BADIA HOMES, J.; RECASENS PUJOL, A.: **Otra vez la Fonollera y la ubicación de Cypsela como consecuencia de nuestros hallazgos**, a Revista de Palafrugell, n.º 10, 1966, ps. 2-8.
- PONS, Enriqueta i d'altres, **La Fonollera (T. de Montgrí). Un poblado al aire libre del Bronce Final**, a N.º 1. Sèrie Monogràfica del Centre d'Investigacions Arqueològiques de Girona, 1977.
- PONS BRUN, E.; TOLEDO MUR, A.: **La organización y distribución de los hogares hallados en el poblado de la Fonollera (Girona)**, a XV Congreso Nacional de Arqueología, Lugo 1977-Zaragoza 1979, ps. 497-508.
- PONS i BRUN, E.: **Excavacions arqueològiques en el jaciment "La Fonollera" (Torroella de Montgrí)**, a programa de festes de Torroella de Montgrí, 1979.
- PONS BRUN, E.: **La Fonollera**, a "Les excavacions arqueològiques a Catalunya en els darrers anys", Barcelona, Indústries Gràfiques Cuberes, S.A., 1982, ps. 113-114.
- PONS i BRUN, E.; COLOMER i ARCAS, A.: **El primer poblament estable a la plana de l'Empordà i la dieta alimentària**, a programa de Festes de Torroella de Montgrí, 1983.
- CARBONELL, E.; COLOMER, A.; PONS, E.; TOLEDO, A. i d'altres, **Museu del Montgrí i Baix Ter**, a Papers del Montgrí. n.º 2, Girona, 1983, 51, ps. i figs.
- PONS i BRUN, E.: **L'Empordà. De l'Edat del Bronze a la del Ferro**, a Sèrie Monogràfica, n.º 4, Centre d'Investigacions Arqueològiques de Girona, 1984, 366 ps. i 66 figs.
- GRACIA, V.; PONS, E.; TOLEDO, A.: **Análisis de la fragmentación cerámica para el establecimiento de tablas de formas y su evolución cronológica: un ejemplo en yacimientos del Bronce Final en el NE. de Catalunya**, a Primeras Jornadas de Metodología de Investigación Prehistórica, Soria 1981-Madrid 1984, ps. 241-252.